

P.R. Rojek
9879 28.11.12

PG II Dsa 194/12

Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

SENAT
26.11.12.
5356 *borusewicz*

Szczepan Puciński

Odpowiadając na pismo z dnia 16 listopada 2012 roku nr BPS/043-20-838/12, przy którym złożone zostało oświadczenie Pana Senatora Grzegorza Wojciechowskiego wspólnie z innymi senatorami podczas 20 posiedzenia Senatu RP w dniu 9 listopada 2012 roku dotyczące zbadania prawidłowości podjętej decyzji Prokuratury Rejonowej w Grójcu o umorzeniu śledztwa w sprawie śmierci M. [REDACTED] D. [REDACTED] uprzejmie informuję co następuje.

Na polecenie Zastępcy Prokuratora Generalnego z dnia 5 lipca 2012 roku w Departamencie Postępowania Przygotowawczego Prokuratury Generalnej zbadane zostały akta sprawy 3 Ds. 280/10 Prokuratury Rejonowej w Grójcu.

Jak wynika z akt sprawy postanowieniem z dnia 4 czerwca 2008 roku zostało wszczęte śledztwo w sprawie nagłego zgonu M. [REDACTED] D. [REDACTED] w dniu 3 czerwca 2008 roku w miejscowości S. [REDACTED] gm. C. [REDACTED] to jest o czyn z art. 155 k.k.

W toku postępowania przygotowawczego zasięgnięto m.in. opinii z Instytutu Ekspertyz Sądowych w Krakowie z zakresu toksykologii leków i trucizn organicznych. Biegli na podstawie prób krwi i wycinków narządów wewnętrznych pobranych ze zwłok M. [REDACTED] D. [REDACTED] stwierdzili, że w próbie krwi oraz treści żołądkowej wykazano obecność endosulfanu, w próbie krwi, treści żołądkowej i mózgu stwierdzono obecność ksyłenu. Wykazanie w materiale biologicznym obecności ksyłenu i endosulfanu może świadczyć o tym, że M. [REDACTED] D. [REDACTED] przyjął przed śmiercią pewne ilości preparatu Thionex. Stwierdzenie w treści

żołądkowej obecności endosulfanu i ksyleny wskazuje, że preparat ten był wprowadzony drogą doustną.

Uzyskano również opinię z Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, z której wynikało, że badanie toksykologiczne wykonane w Instytucie Ekspertyz Sądowych potwierdziło wstępne orzeczenie lekarza przeprowadzającego sekcję zwłok M. [REDAKTOWANE] D. [REDAKTOWANE] o toksykologicznej przyczynie śmierci, wskazując równocześnie na zatrucie endosulfanem i ksylenem. Wydobywający się zapach z jamy ustnej oraz stwierdzona analitycznie obecność endosulfanu i ksyleniu w żołądku denata jednoznacznie wskazuje na zatrucie drogą pokarmową. W zestawie płynów zabezpieczonych na miejscu zdarzenia znalazł się Thionex 350 EC płyn do oprysków zawierający w swoim składzie endosulfan i ksylen. Jest zatem prawdopodobne, że doszło do wypicia najprawdopodobniej omyłkowo tegoż płynu przez M. [REDAKTOWANE] D. [REDAKTOWANE]

Biorąc pod uwagę całość przeprowadzonych badań pośmiertnych, w tym sekcji zwłok, badania histopatologicznego oraz toksykologicznego stwierdzono, że nic nie sprzeciwia się przyjęciu zgonu M. [REDAKTOWANE] D. [REDAKTOWANE] jako zatrucia śmiertelnego kompleksowego endosulfanem i ksylenem.

Badania sekcyjne i histologiczne nie wykazały żadnych zmian o charakterze urazowym, które wskazywałyby na ślady walki przed śmiercią denata. Z punktu medyczo – sądowego nie ma podstaw, aby twierdzić, że śmierć M. [REDAKTOWANE] D. [REDAKTOWANE] była wynikiem zabójstwa, jednak ostateczne rozstrzygnięcie leży poza kompetencją biegłych z medycyny sądowej.

Zasięgnięto także opinii biegłego z Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Warszawie na temat przybliżonych warunków atmosferycznych oraz ustalenia warunków biometrycznych w dniu 3 czerwca 2008 roku, w tym dwóch dni poprzedzających tę datę na obszarze wsi S. [REDAKTOWANE].

Prokurator Rejonowy w Grójcu postanowieniem z dnia 31 lipca 2009 roku umorzył śledztwo o czyn z art. 155 k.k. wobec stwierdzenia braku znamion czynu zabronionego (art. 17§ 1 pkt 2 k.p.k.). Prokurator przyjął, że zatrucie M. [REDAKTOWANE] D. [REDAKTOWANE] było następstwem albo własnego działania albo też omyłkowego

działania w powiązaniu ze zmęczeniem organizmu, bądź zdarzenia wypadkowego powiązanego z wyżej wymienionym czynnikiem.

Podjętą decyzję merytoryczną zaskarżyła matka E. [REDAKTED] D. [REDAKTED] podnosząc, iż wydana została przedwcześnie, bowiem uważa, iż śmierć syna nastąpiła w wyniku ostrego zatrucia, jednakże jej zdaniem doszło do tego wskutek działania osób trzecich.

Sąd Rejonowy w Grójcu postanowieniem z dnia 2 października 2009 roku zażalenia nie uwzględnił i postanowienie o umorzeniu śledztwa utrzymał w mocy, uznając iż twierdzenia pokrzywdzonej podważające ocenę prokuratora o umorzeniu postępowania stanowią subiektywną interpretację zdarzenia, nie popartą jednak dowodami.

Prokuratura Okręgowa w Radomiu w ramach zwierzchniego nadzoru służbowego zbadała akta sprawy oraz zwróciła się pismem z dnia 7 grudnia 2009 roku do Prokuratora Rejonowego w Grójcu o wykonanie czynności w trybie art. 327§ 3 k.p.k., celem poczynienia ustaleń odnośnie zarzutów stawianych przez F. [REDAKTED] D. [REDAKTED] w szczególności o wykonanie czynności z udziałem biegłego lekarza medycyny, który wykonywał sekcję zwłok M. [REDAKTED] D. [REDAKTED], w tym dotyczącą stwierdzenia w tchawicy znacznej ilości krwistego śluzu.

Biegły specjalista patomorfolog udzielił odpowiedzi na zadane przez prokuratora pytania uznając, iż obecność znacznej ilości krwistego śluzu w tchawicy oraz obraz mikroskopowy płuc świadczą o toksycznym działaniu trucizn zarówno endosulfanu jak i ksylenu. Trucizny te po dostaniu się do organizmu drogą pokarmową zostają wchłonięte do krwi i z nią docierają do wszystkich narządów ustroju. Płuca jako narząd bogato unaczyniony jest zawsze narażony na działanie toksyczne. Dlatego reakcja na działanie trucizny w drogach oddechowych tj. płucach jest wyraźnie widoczna w postaci obrzęku płuc z domieszką krwi oraz produkcji nadmiernej ilości śluzu.

Nadmierna produkcja śluzu była spowodowana reakcją ogólnoustrojową organizmu, a konkretnie gruczołów śluzowych znajdujących się w drogach oddechowych w odpowiedzi na obecność trucizn w organizmie, która przemieszcza się drogą krwi. W żadnym wypadku nie świadczy to o wziewnym wprowadzeniu substancji trujących.

Nadto w ocenie biegłego wykluczyć należy, aby do śmierci M. [REDAKTOR] D. [REDAKTOR] doszło na skutek przyciśnięcia mu do ust materiału nasączonego środkiem ochrony roślin, a zgodnie z wnioskami zawartymi w protokole sekcji zwłok oraz opinią Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej w Krakowie do zatrucia doszło wyłącznie drogą pokarmową. Zatkanie przewodów oddechowych tj. ust, nosa przez przyciskanie szmaty nasączonej środkiem ochrony roślin spowodowałoby śmierć z uduszenia. Takich cech świadczących o uduszeniu nie stwierdzono w badaniu makroskopowym (sekcja zwłok), ani w badaniu mikroskopowym (badanie histologiczne wycinków z płuc). Ponadto taka droga zatrucia środkiem ochrony roślin tj. droga wziewna wymaga czasu mierzonego w wielu godzinach ciągłego narażenia na taką substancję. Przytrzymywanie szmaty nasączonej trucizną przez wiele godzin zostawiłoby wyraźne ślady wokół ust, nosa, dobrze widoczne na sekcji. Poza tym w żołądku stwierdzono znaczną ilość papkowatej treści pokarmowej, co świadczy o tym, że zgon nastąpił niedługo po ostatnim posiłku, gdyż pokarm nie został jeszcze strawiony i „przesunięty” do jelit.

Na podstawie samego przekrwienia błony śluzowej żołądka nie można wyciągać żadnych wniosków na temat drogi podania trucizny. Natomiast obecność substancji toksycznych w żołądku jednoznacznie świadczy o dustnej drodze podania. Zarówno endosulfan jak i ksylen nie są substancjami żrącymi, a więc takimi, które spowodowałyby martwicę ściany z jej przedziurawieniem (perforacją). Dlatego po wypiciu ciecchy, w której znajdowały się te substancje nie doszło do uszkodzenia błony śluzowej przełyku i żołądka.

Po wykonaniu szeregu czynności Prokurator Rejonowy w Grójcu pismem z dnia 22 lutego 2010 roku poinformował pokrzywdzoną, że po ich wykonaniu w trybie art. 327§ 3 k.p.k. nie dostarczyły one nowych faktów i brak jest podstaw do podjęcia na nowo umorzonego śledztwa.

Prokurator Okręgowy w Radomiu po zapoznaniu się z wnioskami E. [REDAKTOR] D. [REDAKTOR] o dokonanie dalszych czynności procesowych pismem z dnia 8 marca 2010 roku wskazał Prokuratorowi Rejonowemu w Grójcu na potrzebę podjęcia umorzonego postępowania przygotowawczego, celem wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności sprawy.

Postanowieniem z dnia 19 marca 2010 roku podjęte zostało na nowo umorzone śledztwo, w toku którego wywołano m.in. opinię z Instytutu Ekspertyz Sądowych w Krakowie. Biegli z zakresu toksykologii trucizn nieorganicznych i toksykologii leków oraz trucizn organicznych w badanej krwi nie stwierdzili obecności środków odurzających, obecności leków i substancji toksycznych, ze szczególnym uwzględnieniem leków psychotropowych i nasennych. W treści żołądka oraz ocieklinie z nerki nie stwierdzono także innych środków farmakologicznych oraz trudno lotnych trucizn organicznych pochodzenia naturalnego i syntetycznego w stężeniach umożliwiających wykrycie tego środka. Także w wycinkach wątroby, nerki, treści żołądka i jelita cienkiego nie wykryto obecności ołowiu, chromu, talu i arsenu, azotanów, azotynów i cyjanku.

Prokurator Rejonowy w Grójcu postanowieniem z dnia 18 listopada 2010 roku umorzył śledztwo w sprawie nieumyślnego spowodowania śmierci M. [REDAKTED] D. [REDAKTED] to jest o czyn z art. 155 k.k. wobec stwierdzenia braku znamion czynu zabronionego (art. 17§ 1 pkt 2 k.p.k.). Prokurator przyjął, iż zgon M. [REDAKTED] D. [REDAKTED] nie jest wynikiem działania osób trzecich. Brak jest jednoznacznych dowodów prowadzących do stwierdzenia, że zgon M. [REDAKTED] D. [REDAKTED] był wynikiem zamachu samobójczego. Analiza zgromadzonego materiału dowodowego prowadzi do stwierdzenia, że zatrucie M. [REDAKTED] D. [REDAKTED] było następstwem omyłkowego działania w powiązaniu ze zmęczeniem organizmu, bądź też następstwem zdarzenia losowego.

Sąd Rejonowy w Grójcu po rozpoznaniu zażalenia złożonego przez pokrzywdzoną E. [REDAKTED] D. [REDAKTED] postanowieniem z dnia 19 kwietnia 2011 roku utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie.

Sąd uznał, iż postępowanie przygotowawcze przeprowadzone zostało w sposób rzetelny i dokładny. Zostały wykonane wszelkie czynności procesowe zmierzające do ustalenia przebiegu wydarzeń i dokonania ich prawnie – karnej oceny. Zażalenie pokrzywdzonej stanowi polemikę z ustaleniami postępowania przygotowawczego poczynionymi przez prokuratora, w tym chybiony jest zarzut skarżącej, że prokurator powinien wykazać, że do zgonu jej syna doszło bez jakiegokolwiek udziału osób trzecich. Organy prowadząc sprawę badają, czy doszło

do popełnienia przestępstwa. Ta kwestia jest najważniejsza w postępowaniu przygotowawczym. Jeśli brak jest podstaw do stwierdzenia, że doszło do popełnienia przestępstwa prokurator umarza postępowanie. Nadto Sąd podniósł, iż pokrzywdzona w toku postępowania wskazywała osoby, które mogłyby jej zdaniem być podejrzanymi o popełnienie przestępstwa, jednak zeznania świadków przesłuchanych w przedmiotowej sprawie, nie dały podstaw, aby stwierdzić, że ktokolwiek chciałby targnąć się na życie zmarłego. Jego śmierć mogła wywołać u rodziców podejrzenia spowodowane między innymi nielicznymi sporami sąsiedzkimi, czy rodziców zmarłego z jego teściami, jednak nie ma żadnych dowodów na to, by zmarł z powodu działania osób trzecich, bądź by był doprowadzony do stanu bezbronności poprzez zażycie leku, którego de facto w organizmie denata nie stwierdzono.

W wyniku badania akt śledztwa w Departamencie Postępowania Przygotowawczego Prokuratury Generalnej dostrzeżono uchybienia zaistniałe w początkowej fazie postępowania. Zwrócono uwagę na fakt, iż oględziny miejsca zdarzenia były utrudnione (noc, pole, brak dostatecznego oświetlenia), tym niemniej przy podnoszeniu na miejscu zdarzenia przez rodzinę M. [REDAKTED] D. [REDAKTED] o podejrzeniu udziału osób trzecich w popełnieniu przestępstwa należało czynność oględzin powtórzyć z rana następnego dnia, celem poszukiwania innych ewentualnych dowodów. Nadto przed przekazaniem do Instytutu Ekspertyz Sądowych zabezpieczonych środków ochrony roślin wskazane było sprawdzenie, czy znajdują się na opakowaniach ślady linii papilarnych. Czynności tych nie wykonano, a z uwagi na fakt, iż są one nieodwracalne, nie ma możliwości ich konwalidowania.

Zaistniałe nieprawidłowości wskazano w odrębnym piśmie Prokuratorowi Apelacyjnemu w Lublinie.

W aktualnym stanie sprawy można jedynie przyjąć hipotezę o nieszczęśliwym wypadku poprzez nieumyślne zażycie środka ochrony roślin, brak jest natomiast dowodów na przyjęcie wersji samobójstwa, czy też udziału osób trzecich do namowy na targnięcie się na życie, czy też zabójstwa.

W tej sytuacji nie znajdują podstaw do podejmowania dalszych działań w przedmiotowej sprawie, bowiem nie zachodzą nowe, nieznanie wcześniej okoliczności, które uzasadniałyby podjęcie na nowo umorzonego postępowania przygotowawczego.

Z uloisem
A. Seremet
Andrzej Seremet